Algemene beschouwingen – Programmabegroting 2027

Voorzitter, dank u wel.

Gisteren was het Dankdag voor gewas en arbeid. Een dag waarop christenen stilstaan bij alles wat we van God ontvangen en waar we dankbaar voor mogen zijn.

Ook als we vandaag naar de begroting kijken, is er veel om dankbaar voor te zijn. Voor alles wat goed gaat in onze gemeente en voor de mogelijkheden die we hebben om onze gemeente verder te brengen. Tegelijkertijd hebben we de verantwoordelijkheid om daar zorgvuldig mee om te gaan en keuzes te maken die goed zijn voor onze inwoners.

De afgelopen jaren hebben we steeds het belang benadrukt van creativiteit, flexibiliteit en samenwerking. Die lijn trekken we graag door.

We zien gelukkig herkenbare ambities terug in de coalitieagenda. Maar uiteindelijk gaat het erom hoe die ambities worden vertaald naar concrete maatregelen en resultaten.

Voorzitter, ik loop de hoofdstukken van de begroting langs en sta daarbij stil bij een aantal punten die wij belangrijk vinden.

1. Sterke en vitale samenleving

Een sterke samenleving ontstaat niet op het gemeentehuis. Die ontstaat waar mensen naar elkaar omzien, verantwoordelijkheid nemen en zich inzetten voor hun omgeving.

We hebben de afgelopen jaren aandacht gevraagd voor samenwerking met het maatschappelijk middenveld. Niet omdat de gemeente haar verantwoordelijkheid moet afschuiven, maar omdat we samen meer kunnen bereiken.Daarvoor moeten we maatschappelijke initiatieven wel de ruimte geven. En dat bedoelen we vandaag ook letterlijk. Organisaties die iets willen betekenen voor onze inwoners, vinden niet altijd geschikte huisvesting. Tegelijkertijd staan gebouwen op bepaalde momenten leeg of worden ze maar gedeeltelijk benut. Denk bijvoorbeeld aan kerkgebouwen.

Platform M&O heeft hiervoor eerder aandacht gevraagd. Ook Stem van Ouders vroeg recent om laagdrempelige ontmoetingsplekken in onze wijken. Een mooi voorbeeld is The Village van Nu, een plek waar ouders elkaar kunnen ontmoeten, ervaringen kunnen delen en met hun vragen terechtkunnen. Zo'n laagdrempelige ontmoetingsplek gunnen we iedereen, het liefst gewoon in de eigen wijk.

Voor de ChristenUnie-SGP is omzien naar elkaar ontzettend belangrijk. Maar dat moet niet alleen bij woorden blijven. We willen dat dit concreet handen en voeten krijgt. Door plekken mogelijk te maken waar mensen elkaar ontmoeten, elkaar helpen en naar elkaar omzien. Want zo bouwen we samen aan een gemeenschap waarin niemand er alleen voor staat.

Wij zien kansen om bestaande gebouwen slimmer te gebruiken en organisaties met elkaar in contact te brengen. Met onze motie 'Meer ruimte door slim gebruik van gebouwen' vragen we het college om te onderzoeken hoe het bestaande Makelpunt actiever kan worden

ingezet en hoe we gedeeld maatschappelijk gebruik van gebouwen kunnen stimuleren. Niet door alles als gemeente zelf te organiseren, maar door partijen bij elkaar te brengen en initiatieven mogelijk te maken.

2. Aantrekkelijke stad en dorpen

Een aantrekkelijke gemeente is ook een gemeente waar jongeren een toekomst kunnen opbouwen.

We spreken veel over woningbouw, en terecht. Maar naast het bouwen van voldoende woningen moeten we ook kijken naar de mogelijkheden voor starters om daadwerkelijk een woning te kopen.

In de coalitieagenda staat dat de starterslening wordt verhoogd. Die ambitie onderschrijven wij. Sterker nog, in onze brief aan de formateur hebben we hier in april al aandacht voor gevraagd. Alleen zien we in deze begroting nog geen concrete uitwerking. Daarom dienen wij de motie 'Meer kansen voor starters op de woningmarkt' in.

We stellen voor om de maximale starterslening te verhogen van 35.000 naar 50.000 euro en de maximale aankoopprijs van een woning van 306.000 naar 350.000 euro. Daarnaast vragen we om deze grenzen jaarlijks opnieuw te beoordelen en waar nodig aan te passen aan de ontwikkelingen op de woningmarkt.

Het mooie van de starterslening is dat het geld in beginsel weer terugvloeit en opnieuw kan worden ingezet. Daarmee kunnen we ook toekomstige starters helpen. Het gaat hier dus niet om een nieuwe ambitie, maar om de uitvoering van een afspraak die de coalitie zelf heeft gemaakt. Wij helpen graag om die afspraak concreet te maken.

3. Krachtige economische motor

Onze ondernemers zijn van grote betekenis voor de werkgelegenheid en leefbaarheid in onze gemeente. Zij hebben behoefte aan een gemeente die meedenkt, duidelijkheid biedt en ruimte geeft om te ondernemen. Dat vraagt ook iets van onze gemeentelijke organisatie. We kunnen mooie ambities hebben op het gebied van economische ontwikkeling, maar ondernemers moeten daar in de praktijk ook iets van merken.

De afgelopen jaren hebben we vaker aandacht gevraagd voor creativiteit en flexibiliteit binnen de gemeentelijke organisatie. Ook richting onze ondernemers vinden we die houding belangrijk. Niet alleen kijken naar wat niet kan, maar vooral zoeken naar wat wél mogelijk is.

4. Duurzame en gezonde leefomgeving

Vanuit onze christelijke overtuiging zien we het als onze verantwoordelijkheid om zorgvuldig om te gaan met de schepping. Daarom hebben we de afgelopen jaren ook aandacht gevraagd voor de circulaire economie. De gemeente heeft hiervoor een uitvoeringsagenda vastgesteld, met doelstellingen voor 2030 en 2050. Voor de ChristenUnie-SGP staan die doelstellingen niet ter discussie. Daar hebben we ons als gemeente aan verbonden en daar willen we aan vasthouden.

Maar ambities alleen zijn niet voldoende. Het gaat erom dat we ook daadwerkelijk stappen blijven zetten. Wat ons betreft moet circulariteit daarom steeds meer onderdeel worden van het reguliere gemeentelijke beleid. Bijvoorbeeld bij aanbestedingen, bouwprojecten en de inrichting van de openbare ruimte.

We hebben hierover schriftelijke vragen gesteld. We willen graag weten hoe het college de uitvoering de komende jaren wil voortzetten, wat er binnen de bestaande middelen mogelijk is en welke aanvullende middelen eventueel nodig zijn. Want vasthouden aan onze doelstellingen vraagt ook om concrete stappen en voldoende uitvoeringskracht. We verwachten daarom van het college dat het duidelijk maakt hoe we deze doelstellingen blijven realiseren en wat daarvoor nodig is.

5. Sterk bestuur en stevige organisatie

Dan de gemeentelijke organisatie en de financiële keuzes die voorliggen.

Het college stelt structureel 1,7 miljoen euro extra beschikbaar voor uitbreiding van de ambtelijke capaciteit. We begrijpen dat de opgaven groot zijn en dat voldoende uitvoeringskracht noodzakelijk is. Tegelijkertijd vinden wij dat zo'n structurele investering ook om een concrete onderbouwing vraagt. Want wat gaan onze inwoners merken van deze extra inzet? Worden woningbouwplannen sneller uitgevoerd? Verbeteren de doorlooptijden van gemeentelijke procedures? En lukt het ons om meer van de geplande activiteiten en investeringen daadwerkelijk te realiseren?

Daarom dienen wij de motie 'Meer personeel, zichtbaar resultaat' in. We vragen het college om inzichtelijk te maken waar de extra capaciteit wordt ingezet en wat die inzet concreet moet opleveren. Daarbij willen we vooral kijken naar zichtbare resultaten voor onze inwoners en ondernemers, bijvoorbeeld op het gebied van woningbouw, vergunningverlening en infrastructuur. Daarmee willen we niet op de stoel van het college gaan zitten. Maar wanneer we als raad structureel zoveel extra geld beschikbaar stellen, mogen we ook verwachten dat duidelijk wordt wat die investering oplevert.

Voorzitter,
Dit raakt aan een bredere vraag over de uitvoering van onze begroting. We hebben veel investeringsplannen, maar we zien ook dat het niet altijd lukt om die volgens planning uit te voeren.

We hebben eerder aandacht gevraagd voor het investeringsfonds. In deze begroting zien we nog geen concrete onttrekkingen, terwijl het fonds juist bedoeld is om toekomstgerichte investeringen mogelijk te maken. Wethouder Peppelman heeft tijdens de beeldvormende raad aangegeven met een plan te komen. Daar kijken we met belangstelling naar uit. We horen graag wanneer de raad de eerste concrete voorstellen kan verwachten. Tegelijkertijd blijft de financiële houdbaarheid op langere termijn een aandachtspunt. We verwachten dat het college hier bij de Perspectiefnota meer duidelijkheid over geeft. Juist nu we structureel extra investeren in de gemeentelijke organisatie, is het belangrijk dat we niet alleen financieel in balans blijven, maar ook daadwerkelijk resultaten boeken. Want voorzitter, een

sluitende begroting is belangrijk, maar uiteindelijk moeten onze inwoners ook merken dat we onze ambities waarmaken.

Afsluiting
Voorzitter,

Bij het aantreden van de nieuwe coalitie hebben we aangegeven dat onze positie is veranderd. We zijn van de coalitie naar de oppositie gegaan, maar onze overtuiging is niet veranderd. Dat geldt ook vandaag.

We herkennen verschillende ambities van deze coalitie. Waar die aansluiten bij onze overtuiging, kunnen ze op onze steun rekenen. Tegelijkertijd blijven we het college aanspreken op de uitvoering ervan. Onze drie moties zijn daarvan een voorbeeld. Ze gaan over ruimte geven aan maatschappelijke initiatieven, kansen bieden aan starters en ervoor zorgen dat extra investeringen in onze organisatie ook daadwerkelijk resultaat opleveren.

Ik begon met Dankdag. Met dankbaarheid voor wat we hebben ontvangen en de verantwoordelijkheid om daar zorgvuldig mee om te gaan. Die verantwoordelijkheid dragen we ook hier, in deze raad. Niet alleen voor vandaag, maar ook voor de toekomst van Doetinchem, Gaanderen en Wehl. Vanuit die overtuiging blijven wij ons constructief inzetten voor onze gemeente. We wensen de raad en het college daar Gods zegen bij.

Dank u wel.